

Beograd, 24. jun 2026. godine

NKEU podržava zahtev civilnog društva da Ujedinjene nacije sprovedu nezavisnu međunarodnu istragu o događajima od 15. marta 2025. godine

Više od godinu dana nakon događaja koji su uznemirili veliki broj građana, Srbija nema nalaze koji uživaju poverenje značajnog dela javnosti. Umesto nezavisne i kredibilne istrage, svedočili smo međusobno suprotstavljenim tvrdnjama različitih predstavnika vlasti, kampanjama usmerenim protiv organizacija koje su prikupljale svedočenja građana i pokušajima da se fokus sa samog događaja prebaci na one koji su tražili i traže odgovore.

Upravo zbog toga smatramo da [zahtev za međunarodnom istragom relevantnih tela Ujedinjenih nacija, koji je upućen od strane većeg broja organizacija civilnog društva](#) nije izraz nepoverenja prema državi Srbiji, već posledica ozbiljno narušenog poverenja u sposobnost domaćih institucija da samostalno, nepristrasno i kredibilno rasvetle slučaj od izuzetnog javnog značaja. Duboko smo uvereni da ovakav zahtev dela civilnog društva nije uzrok krize poverenja u institucije, već njena posledica.

Predsednik Republike je više puta javno tvrdio da Srbija nema šta da krije i da bilo koja međunarodna institucija može da dođe i ispita navode o upotrebi zvučnog oružja. Ukoliko je to zaista stav državnog vrha, onda ne postoji nijedan razlog da se zahtev za međunarodnom istragom Ujedinjenih nacija odbije. Nezavisna istraga predstavljala bi priliku da se otklone sve sumnje i konačno uspostavi poverenje u činjenice.

Posebno je važno podsetiti da su Ujedinjene nacije organizacija čija je Republika Srbija članica i čije mehanizme zaštite ljudskih prava Srbija priznaje i koristi u okviru svojih međunarodnih obaveza. Obraćanje Ujedinjenim nacijama nije akt usmeren protiv države Srbije, već korišćenje legitimnih međunarodnih mehanizama koji postoje upravo za situacije u kojima postoji ozbiljna sumnja ili duboko društveno nepoverenje u sposobnost domaćih institucija da razreše sporna pitanja.

Za proces evropskih integracija ovaj slučaj je od posebnog značaja. Reč je o sposobnosti institucija da obezbede odgovornost, zaštite osnovna prava građana i sprovedu istrage koje uživaju poverenje javnosti. Kada takvo poverenje izostane, međunarodni mehanizmi postaju legitimno i neophodno sredstvo za utvrđivanje činjenica.

Istovremeno, posebno zabrinjavaju pokušaji diskreditacije organizacija i pojedinaca, među kojima se nalaze i članice Nacionalnog konventa, a koji su dokumentovali svedočenja građana, koristili raspoložive međunarodne mehanizme zaštite ljudskih prava, pružali pravnu i medicinsku pomoć građanima.

Takav pristup dodatno produbljuje krizu poverenja u institucije, sužava prostor za delovanje civilnog društva i šalje poruku da problem nisu okolnosti koje zahtevaju istragu, već oni koji na istrazi insistiraju. To je pristup koji je nespojiv sa standardima vladavine prava, zaštite ljudskih prava i demokratske odgovornosti na kojima počivaju i Evropska unija i Ujedinjene nacije.

Iz tog razloga, pozivamo relevantne institucije Evropske unije da, dok se Narodna skupština bavi otklanjanjem posledica „Mrdićevih zakona“, pažljivo prate i pokušaje instrumentalizacije tužilaštva za fabrikovanje optužnica protiv neistomišljenika vlasti i stanu u odbranu svih demokratskih aktera u našem društvu koji se zalažu za odgovornost institucija, vladavinu prava i zaštitu ljudskih prava.